

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Asiantuntijakuuleminen Sosiaali- ja terveysvaliokunta HE 149/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lastensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Juristi Päivi Vuorinen

14.11.2025

Lapsen kasvatuksellinen rajaaminen vs. lapseen kohdistettavat rajoitustoimenpiteet

- Sijoittajahyvinvointialueella on velvollisuus ennen sijoituspäätöksen tekemistä varmistaa, että lapselle valittu sijoituspaikka on lapsen edun mukainen, jossa lapsi saa tarvitsemansa hoidon ja kasvatuksen.
- Valvira korostaa työntekijöiden ja perhehoitajien riittävää koulutuksen, perehdyttämisen ja osaamisen merkitystä säännösten toimeenpanon onnistumisessa.
- LsL 4 b § on kirjoitettu velvoittavaan muotoon. Pykälän perusteluissa viitataan tietyin edellytyksin lapselle tehtävään tarkastukseen. Jos lapsen tarkastaminen on mahdollista, tämän tulisi käydä ilmi pykälätekstistä.
- Miten perusteluissa esitetty lapsen tarkastaminen 4 b §:n nojalla eroaa lain 66 §:n mukaisesta tarkastamisesta, tulisi myös tarkentaa.

Lapsen luvattomat poissaolot sijaishuoltoyksiköstä

- Sijoittajahyvinvointialueella on vastuu siitä, että lapsen sijaishuolto on turvallista ja lapsen edun mukaista.
- Prosessinjohto 'hatkatilanteissa' kuuluu sijoittajahyvinvointialueelle. Niiden on oltava asianmukaisesti ja ajantasaisesti informoituja lapsen tilanteeseen liittyvistä asioista myös tämän ollessa 'hatkassa', jotta voivat hoitaa tehtävänsä.
- Sijaishuoltoyksikön henkilökunnan mahdollisuus pyytää suoraan virka-apua poliisilta voi olla ongelmallinen prosessinjohdon ja osaamisen kannalta.
- Lapsen edun mukainen toiminta hatkatilanteissa edellyttää selkeitä säännöksiä, ajantasaista riittävää valtakunnallista ohjeistusta ja koulutuksia lastensuojeluviranomaisille ja sijaishuoltoyksiköille.
- Sosiaaliviranomaisten välisten virka-aputilanteiden selkeyttäminen tarpeen.

Lapsen luvattomat poissaolot sijaishuoltoyksiköstä

- Esitykseen, että laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvalla tai toimivaltaisella sosiaalihuollon viranhaltijalla on oikeus päästä asuntoon tai muuhun olinpaikkaan kun on perusteltu käsitys siitä, että lapsi on ao. paikassa ja lapsen terveyden, kehityksen tai turvallisuuden arvioidaan olevan vakavassa vaarassa, liittyy merkittäviä turvallisuusriskejä lapselle ja lasta etsiville em. henkilöille.
- Valvira katsoo, että jos lapsen arvioidaan olevan vakavassa vaarassa, kyse on lähtökohtaisesti aina poliisin virka-apua vaativasta tilanteesta.

Kuntouttava suljettu laitospalvelu

- Palvelupäätöksen tulee olla määräaikainen
- Palvelussa olevan lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän tulee olla laillistettu, tehtävään riittävän kokemuksen omaava sosiaalityöntekijä
- Palvelun yhteydessä annettavien terveydenhuollollisten ja lääkäripalvelujen järjestämisvastuusta tulee säätää selkeästi ja tulee myös arvioida, tuleeko näistä palveluista olla oma säännöksensä terveydenhuoltolaissa.
- Ennen palvelujen aloittamista tapahtuvasta viranomaisvalvonnasta reaktiivisten valvonnan säännösten perusteella tulisi säätää nimenomaisesti.
- Tarkennettava, koskeeko viranomaisvalvonnalle esityksessä asetettu velvollisuus varmistaa palvelun turvallisuus myös hyvinvointialueen yksikköä ja miten tällöin tulee toimia, jotta valvontavelvollisuus toteutuu.

Laki valtion lastensuojelulaitoksesta

- Valtion lastensuojelulaitoksen ydintehtävä on tuottaa lastensuojelun sijaishuoltoa.
- Valtion lastensuojelulaitoksen tuottaessa vaativinta sijaishuoltoa, tulee viraston toiminnasta vastaavalta johtajalta edellyttää pykälässä mainittujen vaatimusten lisäksi, että hän on laillistettu sosiaalityöntekijä ja että hänellä on lastensuojelun sijaishuollon vahvaa tuntemusta.

Lopuksi

- Lastensuojelulakiin esitetyt muutokset ovat laajoja ja merkittäviä lapsen oikeuksien kannalta. Hyvinvointialueiden, palveluntuottajien ja perhehoitajien perehdyttäminen uuteen sääntelyyn vaatii riittäviä resursseja lain toimeenpanoon ja lastensuojelun henkilöstölle järjestettäviä koulutustilaisuuksia.
- Hyvinvointialueella on vastuu omavalvonnallaan varmistaa, että lapsen etu toteutuu sijoituspaikassa.
- Lapsen edun käsite on laajempi kuin lapsen sijoituspaikan kyvykkyys vastata lapsen tarpeisiin. Se edellyttää kokonaisvaltaista lapsen yksilöllisesti tarvitseman palvelukokonaisuuden tarkastelua hyvinvointialueella, jo ennen sijoituspäätöksen tekemistä.
- On tärkeää, että lapsi sijoitetaan paikkaan, joka pystyy vastaamaan hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa. Lapsen edun mukainen päätös sijoituspaikasta voidaan tehdä vasta asianmukaisen lapsen edun huomioivan omavalvonnallisen tarkastelun jälkeen.

Valvira

Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Yhteystiedot

Paivi.vuorinen@valvira.fi

valvira.fi

Vaikuttava valvonta – vastuulliset toimijat